

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Šiaulių universiteto

LITERATŪROLOGIJA PROGRAMOS (621Q20007)
VERTINIMO IŠVADOS

EVALUATION REPORT
OF *LITERARY STUDIES* (621Q20007)
STUDY PROGRAMME
at Siauliai university

Grupės vadovas:
Team Leader:

Prof. dr. Dainora Pociūtė-Abukevičienė

Grupės nariai:
Team members:

Dr. Donata Mitaitė
Dr. Dainius Vaitiekūnas
Kotryna Peilakauskaitė

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Literatūrologija
Valstybinis kodas	621Q20007
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis	Literatūrologija
Studijų programos rūšis	Literatūrologija
Studijų pakopa	Antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (2)
Studijų programos apimtis kreditais ¹	80
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Filologijos magistras
Studijų programos įregistravimo data	2009-08-31 , Nr.1-73

¹ – vienas kreditas laikomas lygiu 40 studento darbo valandų

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	<i>Literary Studies</i>
State code	621Q20007
Study area	Humanities
Study field	Literary studies
Kind of the study programme	Literary studies
Level of studies	Master
Study mode (length in years)	Full-time (2)
Scope of the study programme in national credits	80
Degree and (or) professional qualifications awarded	Master of philology
Date of registration of the study programme	2009-08-31 , Nr.1-73

© Studijų kokybės vertinimo centras
The Centre for Quality Assessment in Higher Education

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	5
2. Programos sandara	6
3. Personalias.....	9
4. Materialieji ištekliai.....	11
5. Studijų eiga ir jos vertinimas.....	12
6. Programos vadyba	14
III. REKOMENDACIJOS.....	15
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	16

I. ĮŽANGA

Šiaulių universiteto (ŠU) Humanitarinio fakulteto Literatūros istorijos ir teorijos katedra kuruoja filologijos krypties antrosios pakopos studijų programą *Literatūrologija* (nuo 2010 m. valstybinis programos kodas – 621Q20007, iki 2010 m. – 62404H122). Tai yra nuolatinių dviejų metų studijų programa, jos absolventams suteikiamas kvalifikacinis filologijos magistro laipsnis. Katedra nuolat atnaušina šią programą: pirmą kartą ji įregistruota 1997-05-19 (Nr. 565), perregistruota 2001-08-02, naujai įregistruota 2007-02-19 (Nr. 225), perregistruota 2010-05-03 (įsakymo nr. V-635).

2009 m. programa *Literatūrologija* Studijų kokybės vertinimo centro (SKVC) buvo vertinama išoriškai. Apibendrinamajame vertinime buvo nurodytos rekomendacijos aukštajai mokyklai dėl kai kurių trūkumų pašalinimo ir tolesnių programos vykdymo perspektyvų. 2011 m. vykdyto išorinio vertinimo tikslas buvo atlikti išsamią *Literatūrologijos* studijų programos analizę bei pateikti rekomendacijas programos gerinimui. Vertinimas vyko dviem etapais: ekspertai susipažino su ŠU pateikta programos savianalizės suvestine bei jos priedais, o vėliau, siekiant išsamiau susipažinti su programos vykdymu, organizuotas vizitas į universitetą (2011 m. gruodžio 12 d.).

Fakultete (Anglų filologijos katedra, Filosofijos ir antropologijos katedra, Istorijos katedra, Lietuvių kalbotyros ir komunikacijos katedra, Literatūros istorijos ir teorijos katedra, Užsienio kalbų studijų katedra; Europos studijų institutas; Šiaurės Lietuvos tyrimų centras) dirba 87 pedagoginiai ir mokslo darbuotojai, iš jų 8 profesoriai, 35 docentai daktarai, 28 lektoriai (iš jų – 10 daktarai) ir 16 asistentų. Studijų programą kuriojančios Literatūros istorijos ir teorijos katedroje dirba 12 dėstytojų: 1 profesorius, 6 docentai, 1 lektorius, o be mokslo laipsnių dirba 2 lektoriai ir 2 asistentai. Fakultete vykdomos penkios antrosios pakopos studijų programos (Gretinamoji kalbotyra, Kultūros studijos, Lietuvių kalbotyra, Literatūrologija, Tarpkultūrinis ugdymas ir tarpininkavimas) nuolatinėse studijose ir viena antrosios pakopos studijų programa (Dalykinis vertimas (rusų kalba) ištęstinėse studijose. Literatūrologijos studijų programa yra viena iš labiausiai pasirenkamų fakultete, tačiau studentų turi palyginti nedaug: šiuo metu joje studijuoja 12 studentų: po šešis kiekviename kurse (kiekvienam studentui tektų po vieną katedros dėstytoją).

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Šiaulių universiteto vykdomos *Literatūrologijos* magistro studijų programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka humanitarinių mokslų sričiai taikomus antrosios studijų pakopos principus, suteikiamos pakankamo lygio filologijos magistro kvalifikacijos. Viešai skelbiami programos tikslai ir studijų rezultatai (pvz., fakulteto interneto svetainėje: <http://hu.su.lt/humanitarinis-fakultetas/studijos/studiju-programos/magistro-sp/3841-hf-literaturologija>, lankstinukuose, studijų mugėse ir kt.) yra apibrėžti ir pakankamai aiškūs.

Detaliau suformuluoti penki studijų programos tikslai (p. 6) rodo, kad programa yra skirta rengti literatūrologą, gebantį plačiai taikyti įgytas žinias, turintį tarpdiscipliniškumo pagrindus ir pasižymintį plačiu kultūrologo akiračiu. Literatūra programoje traktuojama kaip viena iš verbalinės kultūros sudedamųjų dalių. Ši traktuotė atspindi platesnį, ne vien regioninį (kaip nurodo programos rengėjai) studijų programos suvokimą. Vis dėlto, siekiant, anot jų, „klasikinio tipo“ universiteto standartų, kai kurie gebėjimai yra suformuluoti pernelyg apibendrintai (pvz., „Gebės kritiškai ir kūrybingai mąstyti.“). Programos tarpdisciplininis pobūdis nėra aiškiai pagrįstas.

Savianalizės suvestinėje teigiama, kad programos, kuri, savaime suprantama, esanti „apskritai vienintelė tokio pobūdžio magistro studijų programa visame Šiaurės Lietuvos regione“ (p. 8), tikslai ir studijų rezultatai „klasikinio tipo“ (p. 4) universitete „nėra orientuoti nei į kokios nors nacionalinės literatūros studijas, nei į kokias nors metodologiškai specializuotas literatūrologines studijas kaip yra kai kuriuose kituose Lietuvos universitetuose“ (p. 8).

Studijų programos rengėjai pabrėžia, kad „programoje suteikiamos žinios ir joje ugdomi gebėjimai yra ir pakankamai gilūs, ir pakankamai platus, universalus profilio.“ (p. 8). Programa siekiama „išugdyti profesionalų literatūrinį estetinį skonį“. Programos rengėjai ir vykdytojai siekia pateikti programą kaip universalią, atspindinčią greitai besikeičiančios visuomenės ir darbo rinkos poreikius. Tačiau taip formuluojama studijų orientacija programoje atitolina šią programą nuo fundamentalesnių lituanistikos studijų ir tiriamųjų tikslų. Per vizitą paaiškėjo, jog studentus pritraukia ne tiek pati plačiai formuluojama programa, o būtent jos literatūrologinis pobūdis, drąsios literatūros ir jos socialinių ir literatūrinių kontekstų sąsajos, kompetentingi dėstytojai literatūrologai (V. Butkus ir kt.). Vis dėlto, aktyvesnis kitų katedrų, kitų universitetų aukštos kvalifikacijos dėstytojų dalyvavimas vykdant šią programą labiau pabrėžtų programos tarpdiscipliniškumą ir pritrauktų daugiau studentų.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai iš esmės yra pagrįsti visuomenės ir darbo rinkos poreikiais, nes kūrybiškų, lankstaus literatūrologo išsilavinimą turinčių asmenybių reiktų ne tik švietimo, bet ir kitose sferose. Ši programa tikrai nedubliuoja Šiaulių universiteto katedrų kuruojamų jai artimų antros pakopos studijų programų: *Lietuvių kalbotyra* (kodas 621T90001) ir *Gretinamoji kalbotyra* (kodas 621Q10008), *Kultūros studijos* (kodas 621V91001). Vis dėlto tų „minimalių“ santykių su minėtomis programomis, anot programos rengėjų, nepakanka, o su kitomis katedromis ryšiai galėtų būti tamsesni įgyvendinant *Literatūrologijos* programą, besiorientuojančią į interdiscipliniškumą ir į platų kultūros diskurso lauką. Todėl, ekspertų nuomone, programos rengėjams reiktų labiau išryškinti šios programos specifiškumą. Šios programos tapatumo pagrindas galėtų būti dėmesys literatūros kontekstams ir literatūros tyrimų tarpdiscipliniškumas – tai pasiekti padėtų visų dėstomų dalykų orientacija į minėtus akcentus.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: programa formuluojama kaip ugdanti lankstų, plačios kultūrinės kompetencijos literatūrologą, ji ne kartą atnaujinta ir tobulinta atsižvelgiant į šalies ir akademinės bendruomenės poreikius bei į ekspertų pastabas (pavyzdžiui, ryškinant jos interdiscipliniškumą); programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai dera su ŠU strategija būti klasikiniu universitetu ir orientuotis į regioną.

Silpnybės: tarpdiscipliniškumas programoje nėra labai išryškintas.

2. Programos sandara

Programa sudaryta remiantis Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymu (Žin., 2009, Nr. 54-2140), „Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašu“ (Žin., 2010, Nr. V-826), ŠU Statutu ir Senato nutarimais dėl studijų programų, ŠU Studijų nuostatais (2011 m.), Valstybine švietimo 2003–2012 m. strategija, Šiaulių universiteto 2010–2012 m. strateginiu veiklos planu ir ŠU Humanitarinio fakulteto 2010–2013 m. strateginiu veiklos planu.

Programos apimtis – 120 kreditų (90 kreditų dėstomiems dalykams ir 30 kreditų magistro baigiamajam darbui). Visi programos dalykai įgyvendinami per tris semestrus (po 30 kreditų), o ketvirtas studijų semestras skiriamas magistro baigiamojo darbo rašymui (30 kreditų). Visiems dalykams, nepriklausomai nuo jų pobūdžio, skirta po 6 kreditus. Kiekviename semestru išklaunami 5 dalykai: 4 privalomi ir vienas pasirenkamas (studijų rengėjų vadinamas „studijų programos alternatyva“). Kas semestrą vykdomas tiriamasis projektas (Nr. 1, Nr. 2, Nr. 3). Ekspertų nuomone, daugiau dėmesio trūksta tiriamajam darbui: bent tarp antrojo semestro dalykų

galėtų atsirasti vietos tiriamajam projektui, nes programa, kaip skelbiama, orientuota į kompetetingo literatūros tyrėjo ugdymą. Tiriamasis darbas galėtų šiek tiek sietis su magistro darbu metodologiškai, o ne tiesiogiai tiriamuoju objektu. Šiuo metu ne viename dėstomame dalyke magistranto tiriamoji veikla kuriuo nors aspektu galėtų būti numanoma tik teoriškai, nes jų numatomos aprėpti informacijos apimtys yra itin didelės.

2008/2009 m. m. dėl natūralios dėstytojų kartų kaitos buvo pakeisti ankstesnės programos dalykai: vietoj privalomo dalyko *Fiodoras Dostojevskis ir literatūros procesas* (dėstytojas – prof. P. Gražys) atsirado naujas privalomas dalykas *Franca Kafka ir literatūros procesas* (dėstytoja – doc. dr. J. Nagliuvienė), iš pasirenkamų dalykų sąrašo išnyko prof. D. Klumbytės dėstyti dalykai: *Literatūros didaktikos aktualijos*, *Literatūriniai ryšiai*, *Skirtingų žanrų grožinės literatūros analizės specifika*. Didžiausias įvykęs pokytis dalykinėje plotmėje – dalyko *Žmogus įvairių epochų literatūroje* (dėstytojas – prof. P. Gražys) pakeitimas plačiu, kelių dėstytojų skaitomu kursu *Žmogaus ir epochos vaizdavimas literatūroje* (dėstytojai: lekt. dr. N. Brazauskas, doc. dr. D. Jakaitė, doc. dr. Dž. Maskuliūnienė, doc. dr. I. Baliulė). Nauji kursai skatina bendradarbiauti dėstytojus tarpusavyje, įtraukia įvairių šalių literatūros.

Ekspertai programos rengėjams siūlo pasvarstyti, ar pakankamai gerai atskleidžia geidžiamą „kritišką santykį“ su įvairiomis literatūros tyrimų metodologijomis šie du dalykai:

1. *Europos estetiškos minties raida*: platus apžvalginis dalykas nuo pat Herakleito ir Pitagoro, pagristas chronologiniu dėstymo principu, tačiau jau vien dalyko apraše paminimai fenomenologijos kryptčiai galėtų būti skirtas ištisas kursas (beje, vargu, ar preciziškos tokios temų formuluotės kaip *Antikinė mintis* [...], *Viduramžių mintis*);
2. *Literatūros teorijos problemos*: blankus ir nieko nepasakantis dalyko pavadinimas, problemos nesuformuojantis turinys, pernelyg daug estetikos apžvalgos, dangstomos „estetinio subjekto“ sąvoka, dalyko aprašas – painus ir su elementariomis stiliaus klaidomis (cit.: „Turės išsamių, konceptualių bei nuoseklių žinių apie estetinio subjekto fenomeną, gebės kritiškai atskirti fenomenologinį ir struktūralistinį požiūrį į literatūros kūrinį, gebės žodžiu ir raštu analizuoti konkrečius kūrinius, kuriuose geriausiai pasireiškia estetinio subjekto skirtumai, gebės sinchroniškai ir diachroniškai analizuoti skirtingų epochų kūrinius estetinio subjekto atžvilgiu, skirti egzistencines vertybes, konstruoti teorinį būties modelį, gebės kritiškai mąstyti nepaklūstant nusistovėjusiai tradicijai bei daryti savarankiškas išvadas; remiantis įgytomis žiniomis, įgys geresnius kūrinio analizės, ypač raštu, gebėjimus). Šio dalyko privalomos literatūros sąrašė randama magistro

pakopai netinkamos literatūros, pavyzdžiui, J. Lechte, Penkiasdešimt pagrindinių šiuolaikinių mąstytojų, Vilnius, 2001 m., o ir pats dalykas iš dalies dubliuoja aukščiau minėtą estetikos kursą.

Iš dalies ir vienas svarbiausių, su programos tapatybe labiausiai susijusių dalykų *Interdisciplininės literatūros studijos* yra plataus apžvalginio pobūdžio dalykas, interdiscipliniškumas jame suvokiamas penelyg metaforiškai – „kaip metadisciplina“, o kai kurios temos tikrai galėtų būti atskirų gilesnių kursų pagrindas magistrantams; dalyko apraše nurodyta per daug lektūros.

Ekspertų nuomone, nuosekliau ir sistemingiau aprašyti yra šie privalomi dalykai (nors ir kartojasi kai kurios formuluotės dalykų aprašuose): *Moderniosios dramaturgijos raida, Franzas Kafka ir literatūros procesas, Vokiečių Bildungsromanas, Šiuolaikinė literatūrologija/Feministinė literatūros kritika, Žanrų teorija: romanas, Literatūra ir komunikacija*. Tačiau šiuo dalykus lydintis privalomos literatūros sąrašas galėtų būti trumpesnis, nurodyti tik pačią duomenų bazę. Nuosekliai ir sistemingai aprašyti bei metodologiškai aiškiausiai apibrėžti kursai yra *Naratologija, Lingvistiniai procesai poezijoje*. Sveikintina, jog atsižvelgdami į 2009 m. programą vertinusių SKVC ekspertų pastabas, programos rengėjai šalia prozos (ypač romano) problematiką nagrinėjančių dalykų į aprašus įtraukė bent kiek daugiau poezijos temų.

Ekspertai pastebi, kad kai kurie pasirenkamieji dalykai galėtų būti skaitomi kaip privalomi dalykai (ypač vietoj estetikos kursų), pavyzdžiui – *Lyrikos modeliai Vakarų literatūros istorijoje (žanrų ir tipologijos aspektas), Alfonso Nykos-Niliūno seminaras, Literatūros antropologija, Literatūra ir teologija (XX amžius)* ir kt. Juo labiau, kad studentai prisipažino neturintys galimybių pasirinkti visus norimus klausyti kursus. Suprantama, dalyko pasirinkimas priklauso nuo bendro viso kurso susitarimo ir apsisprendimo, tačiau būta probleminių atvejų, kai kurso daugumai pasirinkus vieną dalyką, mažuma nebegalėjo lankyti jiems priimtinesnio dalyko. Iš viso 14-os pasirenkamų dalykų sąrašo studentai per savo studijų metus tegali pasirinkti 3 dalykus (po vieną kiekviename semestre). Ekspertams nesuprantamas ir dalyko *Literatūrinės recenzijos žanras: teorija ir praktika* priskyrimas pasirenkamiesiems, nors jis aiškiai orientuotas į trūkstantį tiriamąją veiklą.

Du iš pasirenkamų dalykų (Vakarų Europos modernizmo srovių estetikos teorija ir XX a. modernistinė proza: romanas ir novelė) siejasi su tokiais privalomais dalykais kaip *Literatūra ir komunikacija, Europos estetinės minties raida*. Iš viso to matyti, kad katedros dėstytojais daugiausiai telkia savo pastangas dėstydami estetiką, žanrų (ypač romano) poetiką, intertekstualumą, literatūros sociologiją. Šalia minėtų dalykų katedros dėstytojais organizuoja

neformalius Tekstų skaitymo seminarus, papildančius programoje esančius dalykus. Tuo tarpu kai kurie ne mažiau svarbūs pasirenkamieji dalykai, nors iš dalies dubliuojantys privalomus dalykus (Kultūros semiotika – Literatūrą ir komunikaciją, Romano architektonika - Žanrų teorija: romanas), esmingai papildytų esančius privalomus kursus.

Vis dėlto reguodami į ankstesnio ekspertų vizito pastabas programos vykdytojai padidino dėmesį naujausioms literatūros mokslo metodologijoms, naujausiai literatūrai, angloakų literatūrai, sustiprino poezijos dėstymą.

Savianalizės suvestinėje pateikiamas studentų baigiamųjų darbų sąrašas galėtų būti išsamesnis, apimantis ilgesnį laiko tarpą (ne tik pastaruosius dvejus metus), tačiau ir jis atspindi vertintojų reiklumą ir plačią vertinimų skalę. Siekiant objektyvumo magistro darbus vertina ne tik šios, bet ir kitų katedrų ar kitų Lietuvos universitetų specialistai.

Baigiamųjų darbų temos, ekspertų nuomone, susijusios su programos tikslais ir rodo, kokią didelę moderniosios literatūros trauką jaučia studentai. IV studijų semestras yra skirtas magistro darbui, tačiau pasirengimas jam vyksta jau pirmaisiais studijų metais: pasirenkama tema, renkama medžiaga, studijuojami šaltiniai, konsultuojamasi su dėstytojais. Vis dėlto, pirmaisiais metais būtų naudingas ir specialiai tyrimams skirtas kursas.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: programos sandara leidžia įgyvendinti didžiąją dalį numatytų studijų siekinių; numatyta pakankamai didelė programai svarbių pasirenkamų dalykų pasiūla; tobulinant programą buvo atsižvelgta į ankstesnio ekspertinio vertinimo pastabas; pasinaudojama papildomomis galimybėmis programos įgyvendinimui (*Tekstų skaitymo* seminarai); baigiamųjų darbų temos yra tinkamos literatūrologijos magistro programai.

Silpnybės: galėtų būti ir daugiau dalykų, kuriame būtų skiriamas išskirtinis dėmesys magistranto tiriamojo darbo įgūdžiams formuoti; kai kurių dalykų turinys yra pernelyg platus; dėl nedidelio studentų skaičiaus visi vieno kurso studentai turi sutarti (kas gali būti ne visada jiems lengva), kurį dalyką pasirinkti iš alternatyviai siūlomų dalykų.

3. Personalas

Programos dėstytojų branduolį sudaro ją kuruojančios katedros dėstytojai. Iš viso programoje dėsto 9 dėstytojai (iš jų vienas – kitos katedros dėstytojas), tarp kurių yra: 2 profesoriai daktarai (V. Bikulčius, S. Valentas), 6 docentai daktarai ir 1 lektorius daktaras. Didelė dalis dėstytojų toje pačioje programoje dėsto ar yra pasirengę dėstyti ne tik po vieną dalyką (D.

Jakaitė, G. Lazdynas – ir 2 privalomus, ir 3 pasirenkamus dalykus, D. Maskuliūnienė, V. Butkus – ir 2 privalomus, ir 2 pasirenkamus dalykus, V. Bikulčius – 2 privalomus dalykus ir 1 pasirenkamą dalyką).

Iš gautų duomenų apie katedros dėstytojų mokslo produkciją per pastaruosius penkerius metus matyti, kad katedros mokslininkai yra atlikę pačių įvairiausių mokslinių darbų: paskelbę straipsnių, išleidę knygų, atlikę taikomųjų darbų, dalyvavę projektinėje veikloje. Dėstytojų mokslinės veiklos kryptys iš esmės atitinka jų dėstomus dalykus, ir tik kai kuriais atvejais pasitaiko, kad dalyko dėstytojas galėtų turėti daugiau publikacijų dėstomo dalyko tema (pvz., *Naratologija, Kultūros semiotika*). Programos kokybė, anot ekspertų, pagerėtų, jei vienoje magistrantūros programoje dėstytojas galėtų imtis vieno dalyko, ir tik išimtiniais atvejais – dviejų. Šiuo metu pasitaiko, kad vienas dėstytojas dėsto ne vieną, o du dalykus.

Ekspertai pastebi, kad į 2009 m. vykusio vertinimo rekomendaciją pasitelkti daugiau dėstytojų iš kitų katedrų, fakultetų ir „pagalvoti apie kitos „kraujo grupės“, t.y. ne ŠU mokslininko kelią pradėjusiųjų žmonių pritraukimą vykdant šią studijų programą“, buvo iš dalies atsižvelgta. Tik Lietuvių kalbotyros ir komunikacijos katedros profesorius dr. Skirmantas Valentas dalyvauja šios programos vykdyme taip padidindamas magistrantūros programai būtinų profesorių skaičių (pati katedra turi tik vieną profesorių). Ekspertai atkreipė dėmesį, kad ir doc. dr. V. Butkaus, ir doc. dr. G. Lazdyno mokslinės publikacijos rodytų jų rimtą pasirengimą pretenduoti į profesoriaus pareigas, todėl siūlytina apsvarstyti šią galimybę.

Programos rengėjai numato gausiau įtraukti dėstytojų iš kitų to paties fakulteto katedrų (jie bus kviečiami siūlyti tam tikrus pasirenkamus dalykus), nes pripažįstama, kad dėstytojų įvairovė ir kaita galėtų būti didesnė, ypač dėstant su kultūrologija susijusius dalykus. Suprantama, *Literatūrologijos* programa – unikali, rūpestingai Literatūros istorijos ir teorijos katedros kuruojama programa, tačiau didesni dėstytojų mainai (ypač to paties fakulteto ribose) vykdant šią programą būtų itin pravartūs. Vykstantis bendradarbiavimas su kitų Lietuvos ar užsienio universitetų dėstytojais vykdant šią programą taip pat galėtų būti intensyvesnis.

Programą vykdo įvairių amžiaus grupių dėstytojai, į programos vykdymą įtraukiami ne tik patyrę, bet ir jauni mokslininkai (pavyzdžiui, to paties fakulteto absolventas dr. N. Brazauskas). Visų dėstytojų amžiaus vidurkis per pastaruosius 5 metus yra 53 metai.

Dėstytojai naudojami įvairiomis kvalifikacijos tobulinimo galimybėmis: per pastaruosius 5 metus 3 dėstytojai buvo išvykę stažuotis į Prancūziją, Vokietiją, Rusiją. Jie dalyvauja ir *Erasmus* mainų programoje (vyksta į Latviją, Prancūziją, Švediją, Slovakiją, Vokietiją). Viena dėstytoja buvo išvykusi skaityti paskaitų ciklo į Šveicariją. Iš 9 programos dėstytojų 5 buvo išvykę į užsienio universitetus skaityti paskaitų per pastaruosius 5 metus. Fakulteto dėstytojai dažnai

vyksta į pažintines ekskursijas Lietuvoje ir užsienyje. Vis dėlto dėstytojų išvykimas į ilgesnes nei mėnesio stažuotes (reta išimtis – nesena S. Valento ilgalaikė stažuotė Maskvoje), galėtų būti dažnesnis. Ekspertai pastebi, jog problemų kyla ir dėl to, jog nėra numatyta, kas galėtų pakeisti dėstytojus studijų proceso metu. Vizito metu išaiškėjo, kad ir patys dėstytojai pageidautų tiek ilgesnių stažuotčių, tiek ir kūrybinių atostogų. Pagirtina, kad dėstytojai siekia būti aktyvūs įvairių Lietuvoje ir užsienyje vykstančių mokslinių renginių dalyviai, nuolatos ieško galimybių tobulinti savo kvalifikaciją, bendrauti su kitų šalių kolegomis.

Dėstytojų ir studentų santykiai yra kolegiški, draugiški. Tai tampa vienu iš svarbiausių motyvų renkantis antrosios pakopos filologijos studijas po pirmos pakopos studijų tame pačiame universitete. Studentai laisvai reiškia savo nuomonę apie dėstomus dalykus. Tačiau ekspertai pritaria programos rengėjams, kurie savikritiškai pastebėjo glaudesnių dalykinių santykių ir su programos absolventais, ir su išoriniais socialiniais dalininkais spragas.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: dėstytojai yra mėgstami jų studentų, jų tarpusavio santykiai yra kolegiški; dėstytojai pagal išgales labai rūpinasi savo kvalifikacijos kėlimu, mobilumu; dėstytojai aktyvūs, naujovių moksle ir pedagoginėje veikloje siekiantys mokslininkai; programos dėstytojų vykdomi moksliniai tyrimai yra susieti su vykdoma interdisciplininio pobūdžio programa ir jos tikslais.

Silpnybės: kai kurie dėstytojai skaito daugiau nei po vieną dalyką; esama bendradarbiavimo su kitų katedrų ir universitetų mokslininkais vykdant programą, bet jis galėtų būti dar platesnis; šiek tiek sumažėjo iš kitų institucijų atvykstančių dėstytojų; išvykstama į ilgalaikes stažuotes, bet tokie atvejai galėtų būti daug dažnesni.

4. Materialieji ištekliai

Programai realizuoti ŠU yra sukurtos geros materialiosios sąlygos. Fakultete įrengta pakankamai vietų turinčių auditorijų ir laboratorijų. Naudojamosi ŠU HF pastatų, esančių P. Višinskio g. 38 ir 36a, patalpomis: 30 auditorijų su 843 vietomis (su individualiomis ir grupinio darbo zonomis). Jų užimtumas yra tinkamas studijų procesui vykdyti. Pakankamai gerai funkcionuoja techninės ir administracinės tarnybos. Bibliotekos fondai yra laisvai prieinami studentams ir dėstytojams. Be to, laisvai prieinama įvairiuose kabinetuose sukaupta literatūra latvių, anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis.

Fakultete turima informacinių technologijų bazė (kompiuteriai, programinė įranga ir kt.) užtikrina efektyvų studentų darbą. Universitetas prenumeruoja svarbias mokslinių publikacijų duomenų bases – tai esamą situaciją žymiai pagerina. Ekspertai pažymi, kad dėstytojai turimos

literatūros ir šaltinių ištekliais galėtų pasidalinti nuotolinio mokymo sistemose, pasinaudoti įvairių projektų, mecenatų teikiamomis galimybėmis praturtinti bibliotekos fondus.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: studijoms sutelkti svarbūs humanitariniai ištekliai; integruota ir lengvai pasiekiamą bibliotekos informacinė sistema; bibliotekoje numatytos vietos individualiam ir grupiniam darbui; didelė laisvai prieinamų spaudinių fondo dalis.

5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Iš pateiktų duomenų matyti, kad nuolatinės *Literatūrologijos* magistro studijos yra konkurencingos ir tikslingai atsisakyta neakivaizdinių studijų dėl nepakankamo susidomėjimo. Nuo 2011 m. universitete veikia europinių kreditų sistema. Studijų programos ir pakankamai intensyvaus studentų gyvenimo faktų viešinimui fakultetas ir universitetas skiria daug dėmesio.

Priėmimo į studijas reikalavimai yra suformuluoti laikantis LR Mokslo ir studijų įstatymo (Žin., 2009, Nr. 54-2140), ŠU Statuto, ŠU parengtų antrosios ir trečiosios pakopos studijų priėmimo taisyklių, kurios kas metai naujai peržiūrimos ir tvirtinamos rektorate, paskelbiamos interneto puslapyje. Priimant studijuoti pirmenybė yra teikiama baigusiems filologijos bakalauro studijų programą, o konkursinį balą sudaro baigiamojo darbo pažymio ir diplomo priedo pažymių aritmetinio vidurkio suma. Per pastaruosius 5 metus stojančiųjų konkursinis balas buvo nuo 13,1 iki 19,8 balo, o priimtųjų skaičius svyravo nuo 3 iki 9 studentų. Pažymėtina, kad visada užpildomos visos valstybės finansuojamos vietos, o pastaraisiais metais, išaugus šių studijų kainai, sumažėjo pretendentų į mokamas vietas. Pagrindinę įstojusiųjų dalį sudaro magistrantai, baigę bakalauro studijas tame pat fakultete, tačiau kasmet pasitaiko ir vienas kitas magistrantas, baigęs kitą aukštąją mokyklą.

Per metus studijas vidutiniškai baigia apie 7 studentus. Palyginti nedaug studentų nebaigia studijų, o kai kurie grįžta po pertraukos jas sėkmingai užbaigti.

Studijų pasiekimų vertinimo sistema yra skaidri, vieša ir tinkama, tačiau, ekspertų nuomone, magistro baigiamųjų darbų vertinimų balai kai kuriais atvejais yra per aukšti (pavyzdžiui, ne visada atsiželgiama į recenzentų baigiamuosiuose darbuose aptiktas kalbos ir stiliaus klaidas, turėjusias sumažinti aukščiausius įvertinimus).

Pažymėtina, kad studentų ir dėstytojų santykiai yra pagrįsti abipuse pagarba ir supratingumu. Tai visos akademinės bendruomenės nuopelnas. Nedidelės studijuojančiųjų

grupės šiuo atveju yra tik privalumas, nes ir be ypatingų priemonių studentai turi galimybę būti išklausomi, tartis ir konsultuotis su dėstytojais.

Studentai nuoširdžiai skatinami įsitraukti į mokslinę ir kūrybinę veiklą – dalyvauti mokslinėse konferencijose, rengti publikacijas. Jie turi galimybę dalyvauti *Tekstų skaitymų* seminarų veikloje, tobulinti ir publikuoti savo kūrybinius darbus katedros kuruojamame literatų klube *Mūzynos* (prieiga internete: <http://muzynas.blogspot.com/>). Be to, studentai savo rašinius skelbia įvairiuose jaunimui skirtuose leidiniuose. Visa tai itin padeda studijoms ir dėstytojų bei studentų kolegiškiems santykiams palaikyti. Studentai yra ne kartą prizais apdovanoti įvairių konferencijų pranešėjai, dalyviai respublikinėse ir tarptautinėse studentų, jaunųjų mokslininkų konferencijose, jie taip pat aktyviai dalyvauja akademinėse vasaros stovyklose, kūrybinių konkursų veikloje, jų darbai spausdinami fakulteto leidinyje *Studentų darbai* ir universiteto leidinyje *Jaunųjų mokslininkų darbai*, kituose akademinuose leidiniuose. Magistrantai privalo dalyvauti fakultete rengiamose kasmetinėse studentų ir magistrantų mokslinėse konferencijose. Tačiau ekspertai pažymi, kad magistro studentus vertėtų labiau skatinti publikuoti recenzijas regioninėje ir respublikinėje spaudoje.

Socialinė parama studentams skiriama pagal Valstybės nustatytas tvarką, studentai turi galimybę gauti papildomas vardines stipendijas, tačiau tokių jomis apdovanotų studentų šiuo metu, sumažėjus finansavimui fakultete, beveik nebėra, todėl studentai ieško būdų įsidarbinti. Gali būti, kad būtent įsidarbinimo poreikis juos atitraukia nuo studijų bei menkina studijų kokybę. Kita vertus, svarbu, kad mokantiems už studijas ir sunkiai besiverčiantiems studentams yra numatyta galimybė sumažinti studijų mokesťį.

Patys studijų proceso organizavimo principai yra pakankamai aiškūs. Egzaminų perlaikymo ir dalykų kartojimo procedūros yra apibrėžtos vidiniuose ŠU dokumentuose. Paskaitos ir kiti akademiniai užsiėmimai organizuojami popietiniu laiku, paprastai tris popietes per savaitę, todėl dirbantiems studentams yra sudarytos sąlygos studijuoti.

Studentams yra sudaryta galimybė išvykti studijuoti į užsienio aukštąsias mokyklas, tačiau išvykstančių dalinėms studijoms studentų beveik nėra. Vizito metu išsiaiškinta, kad to priežastis – studentų nenoras prarasti darbo vietas, ilgesniam laikui palikti sukurtas šeimas. Esama ir tokių, kurie nemano, kad svetur bus studijuoti įdomiau nei savame universitete.

Dalyko studijos baigiamos studentų apklausomis (pokalbiu arba anketavimu). Studentų prašoma įvertinti visus privalomuosius ir pasirenkamuosius dalykus. Apklausos rezultatai apsvarstomi katedros posėdžiuose. Susitikimo su ekspertais metu studentai teigė apie studijuojamą dalyką nuolatos pasikalbantys su konkrečiu dėstytoju, drąsiai ir kolegiškai išsakantys savo siūlymus, į kuriuos mielai atsižvelgiama.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: priėmimo į studijas, jos eigos ir vertinimo nuostatai bei kriterijai yra aiškūs ir pagrįsti bei viešai prieinami; studentai įtraukiami į fakulteto kultūrinį gyvenimą, kūrybinę ir akademinę veiklą, dalyvauja bendrose diskusijose, neformaliuose seminaruose ir fakulteto renginiuose kartu su dėstytojais; vyrauja kolegiški santykai, tolerantiška atmosfera; ir studentai, ir absolventai yra patenkinti kūrybiškumą žadinančiomis studijomis.

Silpnybės: magistro darbų vertinimas kai kuriais atvejais yra neadekvatus; nors sudaromos galimybės dalyvauti tarptautinėse mainų programose, tačiau studentų motyvacija jose dalyvauti yra silpna; studentai nežino visų papildomo studijų finansavimo galimybių (studentų mokslinė praktika ir kt.).

6. Programos vadyba

Programos vadyba vykdoma ir plėtojama pakankamai gerai. Už jos vykdymą pirmiausia yra atsakinga programą kuruojanti Literatūros istorijos ir teorijos katedra, Humanitarinių mokslų Studijų programų komitetas ir fakulteto vadovybė, ŠU Studijų skyriaus padalinys *Studijų kokybės valdymo grupė*. Programos įgyvendinime aktyviai dalyvauja patys studentai. Studijų programos vykdymas aptariamas katedros posėdžių metu (kuriuose gali dalyvauti ir studentai), o svarbiausieji klausimai svarstomi fakulteto taryboje, į kurios sudėtį įeina taip pat ir studentų atstovai. Katedra nuolat renka ir analizuoja duomenis bei kitą informaciją apie programos įgyvendinimą. Programa buvo iš dalies atnaujinta, remiantis 2009 m. išorinio vertinimo išvadomis.

Programos rengėjai patys teisingai savikritiškai pastebi, kad ryšiai su išoriniais socialiniais dalininkais galėtų būti stipresni. Vis dėlto esamų socialinių dalininkų dalyvavimas *Literatūrologijos* programos realizavime yra pastebimas. Tarp tokių aktyvių dalyvių yra Šiaulių rajono Kultūros skyrius, spaustuvė „Titnagas“, P. Višinskio bibliotekos Vaikų literatūros skyrius ir kt. Artimiau bendradarbiaujama su socialiniais partneriais Šiaulių mieste, mažiau – su socialiniais partneriais iš kitų Lietuvos miestų ar užsienio.

Studentų ir absolventų įsidarbinimo klausimais konsultuoja ŠU Karjeros centras.

Pagrindinės srities stiprybės ir silpnybės

Stiprybės: palaikomas ryšys su potencialiais darbdaviais; dėl programos eigos diskutuojama su studentais; palaikomi ryšiai tarp programos vykdytojų ir absolventų; universitete veikia Karjeros centras, galintis padėti studentams ir absolventams įsidarbinti.

Silpnybės: partnerių ir socialinių dalininkų dažniau esama tik Šiaulių mieste, socialinis bendradarbiavimas turėtų būti labiau išplėstas; reiktų periodiškiau vykdyti ne tik studentų, bet ir absolventų, potencialių darbdavių apklausas, susietas su programos kokybės gerinimu.

III. REKOMENDACIJOS

1. Konkretizuoti antrosios pakopos studijų programos tapatybę išryškinančius tikslus ir numatomus gebėjimus.
2. Susiaurinti ir pagilinti kai kurių dalykų turinį, siekiant atitikti antrosios studijų pakopos kriterijus, išvengiant turinio dubliavimo ir skatinant studentų tiriamąją veiklą. Įtraukti į dalykų sąrašą su tiriamąja veikla betarpiškai susietų dalykų. Skirti daugiau dėmesio nuoseklesniam tyrinėjimo metodologijos įsisavinimui.
3. Sudaryti palankesnes sąlygas studijų dalykų kaitai ir didinti studentų galimybes juos pasirinkti.
4. Tarp interdiscipliniškumą akcentuojančios programos vykdytojų pasitelkti daugiau kitų disciplinų, kitų katedrų ar universitetų mokslininkų, su sąlyga, kad nebūtų nustelbta programos literatūrologinė perspektyva.
5. Užtikrinti, kad vykdomi dėstytojų moksliniai tyrimai būtų konkrečiau susieti su vykdoma studijų programa ir jų pačių dėstomais dalykais, akcentuojant tarpdiscipliniškumą.
6. Kitiškiau vertinti baigiamuosius magistro darbus.
7. Ieškoti galimybių padėti studentams gauti paramą studijoms, rūpintis nuolatinių ryšių su jų potencialiais darbdaviais plėtimu.
8. Užtikrinti didesnę dėstytojų ir studentų judumą bei mainus su kitomis Lietuvos ir užsienio mokslo ir studijų institucijomis, plėtoti ilgalaikių stažuotių praktiką.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Šiaulių universiteto studijų programa *Literatūrologija* (valstybinis kodas – 621Q20007) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2	Programos sandara	2
3	Personalas	3
4	Materialieji ištekliai	4
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	16

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas:
Team Leader:

Prof. dr. Dainora Pociūtė-Abukevičienė

Grupės nariai:
Team members:

Dr. Donata Mitaitė
Dr. Dainius Vaitiekūnas
Kotryna Peilakauskaitė